

Kolejność narodzin a rola.

Od zawsze bracia i/lub siostry w mniejszym bądź większym stopniu ze sobą rywalizowali. Są sytuacje i wydarzenia, które nasilają tę rywalizację i takie, które ją osłabiają. Na rywalizację między rodzeństwem wpływ ma także kolejność urodzenia. Poniżej przedstawię cztery najtrudniejsze przypadki.

Niewielka różnica wieku między rodzeństwem tej samej płci

Zazwyczaj rodzice posiadający dzieci tej samej płci w zbliżonym wieku traktują je podobnie. Dzieciaki często zajmują wspólny pokój, posiadają wspólne zabawki itp. Mają takie same obowiązki i przywileje. Dorośli tego samego oczekują od starszego i młodszego dziecka. Prowadzi to do tego, że młodsze dziecko za wszelką cenę pragnie dorównać starszemu bratu czy

siostrze. Z kolei pierwsze dziecko irytuje się, gdyż ma świadomość tego, że jest starsze a nie posiada z tego tytułu żadnych korzyści i przywilejów.

Przeważnie jest też tak, że w związku z wiekiem życia, starsze dziecko wyprzedza w rozwoju młodszego dziecko. Powoduje to, że przez jakiś czas pierwsze czuje się bardzo pewnie. Jednak sytuacja może się zmienić, gdy drugie dziecko dogoni starsze, które przyjęte może wówczas bierną postawę.

Młodszy brat lub młodsza siostra dziecka o wybitnych zdolnościach

Bardzo często dziecko uzdolnione ma u dorosłych (swoich rodziców, nauczycieli) specjalne względy. To na min skupiają uwagę. Dziecko takie dostaje dobre oceny w szkole, odnosi sukcesy, zdobywa nagrody, dyplomy itp. Często ma zapewnione dodatkowe zajęcia, możliwość kształcenia. I właśnie to dziecko – dziecko zdolne – jest stawiane za wzór do naśladowania, tym samym wyznaczając standardy młodszemu rodzeństwu.

Jak to wpływa na młodsze rodzeństwo? Młodsze dzieciaki pragną dorównać starszemu bratu czy siostrze, gdyż uważają, że tylko w ten sposób (czyli osiągając sukces) zaskują na względy rodziców. Sytuację komplikuje fakt, że młodsze rodzeństwo przeważnie jest przekonane, że niemożliwe jest by osiągnąć taki sukces jaki odnosi starszy brat czy siostra. Dzieje się tak nawet wtedy gdy młodszy również jest bardzo zdolny. Dlatego też młodsze dzieciaki zwracają na siebie uwagę otoczenia, a zwłaszcza rodziców, na różne inne sposoby.

Jednym z nich może być: brak osiągnięć. Dziecko zwraca na siebie uwagę i

zdobywa zainteresowanie rodziny w sytuacji, gdy ponosi porażki i źle się zachowuje. Dziecko uważa, że taka sytuacja jest dla niego korzystna i że inaczej nie zyska uznania w rodzinie. Rodzice rzeczywiście dają mu uwagę. Powoduje to powstanie błędnego koła.

Bywa, że młodsze dziecko ma duże pragnienie odniesienia sukcesu i bycia lepszym od starszego uzdolnionego i jeśli starszy brat lub starsza siostra np. słabiej radzi sobie w kontaktach towarzyskich, to młodsze próbuje odnosić sukcesy w tej dziedzinie.

Najlepiej przedstawia się sytuacja dziecka młodszego, gdy rodzice dostrzegają i wspierają jego umiejętności i zdolności. Może ono wówczas rozwijać się, zdobywać poczucie kompetencji i pewność siebie.

Dziecko najmłodsze, które posiada kilkoro braci i/lub sióstr

Zazwyczaj najmłodsze dziecko to ulubieniec rodziny. Zdarza się, że jest traktowane przez rodzeństwo jak zabawka. Starsi mogą je wyręczać w wielu czynnościach, tym samym uniemożliwiając mu własny rozwój. Dziecko nie rozwija wtedy swojej samodzielności i kreatywności. Jest zależne od innych, boi się wychodzić z inicjatywą, ponosić odpowiedzialność. Ma poczucie braku kompetencji. Jest przekonane, że nie dorówna starszemu rodzeństwu i nie odniesie sukcesu. Z drugiej strony najmłodsze dziecko często wykorzystuje starsze rodzeństwo do pomocy w różnych czynnościach i przy wykonywaniu zadań. Dzięki czemu osiąga cel bardzo małym kosztem.

Dziecko, którego brat lub siostra jest niepełnosprawny/a lub poważnie chory/a
Sytuacja dziecka posiadającego brata lub siostrę z niepełnosprawnością lub
poważną chorobą jest podobna do sytuacji dziecka, którego rodzeństwo
posiada wybitne zdolności.

Przeważnie to chore lub niepełnosprawne dziecko w rodzinie zyskuje uwagę
rodziców oraz otrzymuje różne przywileje. Powoduje to, że drugie dziecko
pragnie takiego samego zainteresowania. Może próbować to osiągnąć poprzez
różnorodne pretensje i żądania kierowane do rodziców. W takiej sytuacji
rodzice postrzegają swoje zdrowe, pełnosprawne dziecko jako nierozsądne,
niedelikatne, pozbawione empatii. Prowadzi to do zniecierpliwienia i frustracji
u rodziców.

Opracowała: Aneta Tucholska

Źródło:

Sakowska J. „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców. Część 2.”

Zdjęcie:

<https://pixabay.com>